

15 września 2006

Dyrekcja Wielkopolskiego Parku Narodowego  
Jeziory

62 – 050 Mosina

Działając na podstawie § 6. 1. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. Nr 94, poz. 794), składamy wnioski o dokonanie zmian w niektórych jego zapisach. Naszym zdaniem zawierają one wady prawne i merytoryczne. Należy podkreślić, iż dla WPN, należącego do sieci Natura 2000, należy zachować standardy udziału społeczeństwa w procesie decyzyjnym spełniające wymogi prawa unijnego, zwłaszcza konwencji z Aarhus. Nasze wcześniejsze zainteresowanie ochroną Parku i zgłaszane uwagi i zastrzeżenia wskazują jasno, iż jesteśmy społecznością zainteresowaną w rozumieniu tej Konwencji. Uprzejmie prosimy o pisemne ustosunkowanie się do przedstawionych przez nas uwag, zastrzeżeń i postulatów w terminie umożliwiającym ewentualną dalszą dyskusję przed zatwierdzeniem Planu.

## Lista niezgodności projektu Planu Ochrony z Rozporządzeniem

Wnosimy o uzupełnienie wymogów zawartych w Rozporządzeniu:

Dotyczy § 8.1.5) dokonanie ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;

Istniejącym, a niedocenianym i nieuwzględnionym w projekcie planu ochrony zagrożeniem wewnętrznym jest powszechne występowanie i intensywne odnawianie się buka na siedliskach grądów. Obszar WPN leży w pobliżu granicy zasięgu tego gatunku, jednak ani mapa roślinności potencjalnej, ani standardowy arkusz danych Natura 2000 „Ostoja Wielkopolska” nie wskazują na znaczący udział buczyn w zbiorowiskach leśnych Parku. Nadzwyczaj duży udział tego gatunku należy uznać za antropogeniczną deformację lasów liściastych WPN. Zapisane w projekcie Planu domieszki buka w grądach wydają się być zbyt wysokie, a przyjęto je – jak się wydaje – arbitralnie, bez dokonania badań. Jak wynika z wygasłego Planu Ochrony, zdecydowanie przeważającym rodzajem grądu w WPN jest Galio – carpinetum typicum i nie ma uzasadnienia dla masowego odnawiania się tego drzewa. Uważamy, że na siedliskach grądów powinien być traktowany jako agresywny, obcy ekologicznie gatunek i należy zaplanować jego zwalczanie

Istotnym naruszeniem zapisanej z w punkcie 1.2 Celów ochrony zasady wspomaganie naturalnej regeneracji zespołów leśnych, jest tolerowanie dokonanych w latach minionych, niewłaściwych nasadzeń gniazdowych, zawierających głównie buk i modrzew. Nie znajdujemy w omawianym dokumencie wyraźnych zapisów określających sposoby naprawienia dawnych błędów.

**Dotyczy § 8.1.6) wykonanie ekspertyz w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony;**

Nie jest możliwe racjonalne zaplanowanie ochrony biocenoz leśnych bez jednoznacznego określenia udziału buka na siedliskach grądów, a zwłaszcza aktywnego sterowania jego odnawianiem się.

Szczególnie niezrozumiałe, i naszym zdaniem wadliwe, jest arbitralne ustanowienie w tabeli załącznik 4.4 dopuszczalnych domieszek buka w lasach grądowych. O ile nam wiadomo, nie istnieją naukowe podstawy uzasadniające dopuszczenie tak wysokiego udziału buka w grądach, gdyż został rozpowszechniony antropogenicznie i wykazuje dużą agresywność. Nasze obawy wzmaga fakt, iż w sprawie tej, którą sygnalizowaliśmy i nagłaśnialiśmy od wielu miesięcy, nie otrzymaliśmy merytorycznej odpowiedzi ani od Dyrekcji Parku, ani od Przewodniczącego i innych członków jego Rady Naukowej.

**Dotyczy § 8.1.9) analizę skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony**

Nie odnajdujemy w dokumencie takiej analizy, wniosków wypływających z wcześniejszych błędów czy zaniedbań. Nie robiono wystarczająco dużo dla renaturyzacji lasów, a miejscami świadomie pogarszano ich stan, poprzez dokonywanie nasadzeń gniazdowych o składzie gatunkowym niezgodnym z siedliskiem; nie zwalczano skutecznie samowoli budowlanych, np. w rejonach atrakcyjnych rekreacyjnie jezior; nie wykazywano należytej troski o otulinę Parku, np. sprzeciw wobec budowy stacji benzynowej w Puszczykowie, przy granicy Parku, jest dziełem organizacji ekologicznych oraz aktywnych mieszkańców.

W dokumencie nie znajdujemy wyraźnych przesłanek pozwalających liczyć na uniknięcie w przyszłości dotychczas popełnianych błędów.

**Dotyczy § 8.1.10) h) zaplanowanie zasad monitoringu skuteczności ochrony;**

Zapisane w Planie elementy monitoringu są fragmentaryczne, przewidziane warunkowo (uzależnione od pozyskania funduszy) i częściowo prowadzone przez podmioty zewnętrzne. Domagamy się zapisu zawierającego terminarz ich prowadzenia oraz gwarantującego pełną transparentność ich wyników. Wymóg ten jest szczególnie istotny w przypadku prac dokonywanych przez placówki naukowe, których nie dotyczą obowiązki udostępniania informacji publicznej.

**Dotyczy § 9. 2) typy gleb**

W Projekcie nie znaleźliśmy klasyfikacji gleboznawczej, ani odniesienia do odpowiedniego rozdziału wygasłego planu. Wydaje się, iż bez tej wiedzy niemożliwe jest prawidłowe kierowanie procesami sukcesyjnymi, zarówno w lasach, jak i na terenach porolnych.

Wydaje się, że wykorzystanie wcześniej wykonanej analizy gleboznawczej byłoby wystarczające, jeśli nie istnieją przeszkody formalne uniemożliwiające ich użycie.

**Dotyczy § 9. 5) ekosystemy leśne w zakresie:**

**a) typów ekosystemów leśnych i zbiorowisk roślinnych wraz z oceną zachodzących w nich procesów:**

W tabeli I. **Działania ochronne w stosunku do ekosystemów leśnych** projektu planu nie odnajdujemy oceny procesów zachodzących w ekosystemach leśnych, poza ogólnymi sformułowaniami „gatunki drzew właściwe, pożądane, niepożądane itp.”. Uważamy za niezbędne wypełnienie tego zapisu Rozporządzenia przynajmniej w zakresie zdiagnozowania rzeczywistych tendencji sukcesyjnych oraz stopnia zanieczyszczenia gatunkami obcymi, co ma bezpośredni związek z punktem b).

**b) drzewostanów, z podaniem typu siedliskowego lasu, potencjalnego i rzeczywistego zbiorowiska roślinnego, składu gatunkowego, zasobności w m<sup>3</sup>/ha, zdrowotności, bonitacji, stopnia zwarcia i zadrzewienia, struktury wiekowej i przestrzennej, stanu odnowień naturalnych, zgodności składu gatunkowego ze składem zbiorowiska naturalnego, zasobów martwych drzew ważnych dla zachowania różnorodności biologicznej:**

Projekt planu ochrony nie zawiera tych kluczowych dla dokonania renaturyzacji lasów i właściwego sterowania procesami sukcesyjnymi danych:

- rzeczywistego zbiorowiska roślinnego z podaniem składu gatunkowego w poszczególnych wydzieleniach. Ograniczono się do podania głównych gatunków „lasotwórczych”, zgodnie z zasadami typologii leśnej. Dla zrealizowania właściwej przebudowy i ochrony drzewostanów niezbędne jest zamieszczenie informacji o niektórych, ważnych fitosocjologicznie krzewach i roślinach runa.
- Brak wyczerpującej informacji o strukturze wiekowej i stanie odnowień naturalnych uniemożliwia wiarygodną ocenę tendencji sukcesyjnych, a tym samym uniemożliwia zaplanowanie zabiegów pielęgnacyjnych, ukierunkowanych na renaturalizację biocenoz leśnych i skuteczną ochronę siedlisk przyrodniczych.
- powyższe niedociągnięcia uniemożliwiają jakąkolwiek ocenę zgodności rzeczywistego składu gatunkowego ze składem zbiorowiska naturalnego, co stawia pod znakiem zapytania sens większości zaplanowanych działań w zakresie przebudowy i renaturalizacji lasów W.P.N.

**Dotyczy § 9.6) łądowe ekosystemy nieleśne, z wyszczególnieniem typów zbiorowisk roślinnych wraz z analizą i oceną zachodzących procesów sukcesji:**

W załączniku II Projektu przewidziano wykasznie i usuwanie krzewów w ekosystemach nieleśnych. Brak diagnozy i waloryzacji tych fitocenoz, brak oceny celowości ich ochrony.

**Dotyczy § 9.7) ekosystemy wodne, z wyszczególnieniem typów zbiorowisk roślinnych wraz z analizą i oceną stanu wody, osadów dennych oraz krążenia pierwiastków:**

Dokument nie spełnia wymogów zawartych w tym punkcie. Wydają się niezbędne przynajmniej zamieszczenie charakterystyki zbiorowisk makrofitów szuwarowych i określenie tendencji sukcesyjnych w litoralu jezior i tempa zarastania jezior.

**Dotyczy § 9. 8) ekosystemy torfowiskowe i bagienne, z wyszczególnieniem typów zbiorowisk roślinnych wraz z analizą i oceną budowy złoża torfowego oraz jego zasilania w wodę:**

Nie odnajdujemy w dokumencie tych informacji

**Dotyczy § 11. 1. Zakres ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, o których mowa w § 8 ust. 1 pkt 5, obejmuje w szczególności:**

- 9) naturalne procesy mogące mieć wpływ na osiągnięcie celów ochrony, jak: **sukcesja roślinności** uwolnionej **od presji antropogenicznej**, eutrofizacja wód, **rozprzestrzenianie się obcych gatunków zagrażających rodzimym gatunkom**, zaburzenia w strukturze populacji zwierząt, ocieplenie klimatu, obniżenie poziomu wód podziemnych;

- w Projekcie Planu brak danych nt. roślinności potencjalnej gruntów porolnych, przewidywanych kierunków sukcesji oraz planów ewentualnej ingerencji w naturalne procesy sukcesyjne. Nie określono zasad doboru składu gatunkowego zadrzewień,
- w Projekcie nie zdiagnozowano rzeczywistego stanu zanieczyszczenia ekosystemów leśnych gatunkami obcymi. Problem ten jest tak ważny, że uważamy za konieczne oszacowanie udziału obcych gatunków dla poszczególnych wydzieleń. Zbagatelizowanie problemu wydaje się niezrozumiałe, zważywszy, iż na rozległych powierzchniach lasów Parku czeremcha amerykańska, dąb czerwony, robinia i niecierpek drobnokwiatowy występują masowo. Ograniczenie roli agresywnych drzew i krzewów jest ponad wszelką wątpliwość podstawowym zadaniem ochrony. **Występowanie w lasach Parku gatunków obcych należy uznać za zagrożenie wewnętrzne i ustanowić w Planie Ochrony harmonogramu – terminarza, według którego będą zwalczane w poszczególnych wydzieleniach. Należy zróżnicować zakres prac, tak, aby w krótkim czasie usunąć wszystkie okazy owocujące obcych drzew i krzewów, następnie przystąpić do systematycznego i dokładnego oczyszczania kolejnych wydzieleń.** W sprawozdaniach z wykonanych zadań w zakresie zwalczania obcych gatunków należy podawać numery oczyszczonych wydzieleń. Dotychczasowe informowanie o ilościach pozyskanej masy drewna gatunków obcych jest niewłaściwe, gdyż nie daje praktycznie żadnej informacji o zakresie wykonanych prac.

Dotyczy § 13. Mapy tematyczne, o których mowa w § 8 ust. 2, sporządza się w formie cyfrowej, z wykorzystaniem systemu informacji przestrzennej (GIS), w państwowym systemie odniesień przestrzennych, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 2000 r. w sprawie państwowego systemu odniesień przestrzennych (Dz. U. Nr 70, poz. 821), w celu przedstawienia występowania w szczególności, w zależności od potrzeb:

Uważamy, iż załączone do Projektu Planu mapy nie wyczerpują istniejących potrzeb. Powinny zostać przygotowane przynajmniej następujące mapy:

§ 13 1) typów gleb – patrz ( patrz wyżej);

§ 13 3) roślinności oraz § 13 4) siedlisk przyrodniczych – projekt planu nie zawiera załącznika – mapy roślinności potencjalnej. Niezrozumiałe wydaje się stosowanie w rozdziale załącznika 4.4 pojęcia „docelowe składy gatunkowe drzewostanów”, którego użyto w znaczeniu identycznym z pojęciem „docelowy typ drzewostanu”. Określenie to (DTD) jest z reguły używane w odniesieniu do lasów komunalnych, jako przeciwstawienie gospodarczego typu drzewostanu (GTD) (B. Ważyński, G. Nowak Las Polski 2/95). W lasach komunalnych nie realizuje się, jak dotąd, renaturalizacji ekosystemów leśnych, która w Parku Narodowym jest obligatoryjna. Docelowy skład gatunkowy drzewostanu jest w Parku Narodowym tożsamy z roślinnością (lasem) naturalną i tak powinien być nazywany.

§ 13 5) siedlisk i stanowisk gatunków roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących objętych ochroną gatunkową oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących. Niezrozumiałe wydaje się brak odniesienia do w Projekcie Planu do I Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych. Wielkopolski Park Narodowy leży na obszarze Ostoi Wielkopolskiej w sieci Natura 2000 i Projekt uzależnia niektóre z przyszłych działań ochronnych od spodziewanych z tego tytułu dotacji. Zwracamy uwagę, iż na liście siedlisk podlegających ochronie na mocy tej Dyrektywy

znajdują się m.in. grądy środkowoeuropejskie. Plan ochrony w obecnym kształcie może dopuścić do pogorszenia stanu tych siedlisk, szczególnie poprzez ekspansję buka i gatunków obcych geograficznie, których zwalczanie nie jest wystarczające.

§ 13 6) drzewostanów według głównych gatunków drzew;

§ 13 7) typów siedliskowych lasu

§ 13 8) typów ekosystemów;

Brak map, o których mowa w punktach 6 i 7 rekompensuje tabela – załącznik 4.4 w połączeniu z mapą numeryczną.

## Zastrzeżenia i postulaty zmian w projekcie planu z dnia 18 sierpnia 2006 roku

**Dotyczy 1.5) 1. oraz 2.1) Projektu Planu.** Postulatu renaturyzacji nie należy ograniczać do siedlisk zdegradowanych, lecz rozciągnąć go także na te ekosystemy leśne, których skład gatunkowy nie odpowiada naturalnemu, w tym także na wydzielania opanowane przez gatunki obce geograficznie i ekologicznie. Wśród gatunków obcych należy wymienić nie tylko dąb czerwony, lecz także czeremchę amerykańską, robinie akacjową, świadomie wprowadzony modrzew oraz – przynajmniej w niektórych siedliskach – buk. Przyrodnicze uwarunkowania realizacji celów ochrony ekosystemów leśnych powinny zakładać ich pełną renaturalizację, to znaczy doprowadzenie do stanu zgodnego z naturalną roślinnością potencjalną.

### **Załącznik nr 2 Projektu Planu. Zagrożenia wewnętrzne punkt 3**

*Ochrona czynna zachowawcza użytków ekologicznych (w rozumieniu ewidencji gruntów) i naturalnych procesów w nich zachodzących zał. 4.1*

Posługiwanie się określeniem „użytki ekologiczne w rozumieniu ewidencji gruntów” jest pozbawione sensu, co uzasadniamy na końcu pisma.

**5. Niezrozumiały wydaje się zapis** „Hamowanie procesu przekształcania zespołów świetlistych dąbrów w kierunku grądu środkowoeuropejskiego”, albowiem świetlistej dąbrowy nie ma wśród docelowych zbiorowisk załącznika 4.4 . Ponadto poważną wątpliwość budzi niewspółmierna troska o świetlistą dąbrowę, w zestawieniu z wyraźnym bagatelizowaniem ochrony grądów przed ekspansją buka.

**6. Eliminację drzew, krzewów (w tym: czeremcha amerykańska, klon jesionolistny, robinia akacjowa, porzeczek agrest) czy dąb czerwony należy szczegółowo zaplanować, podając terminy oczyszczania z nich poszczególnych wydzieleń. W pierwszej kolejności należy oczyścić Park z okazów owocujących. Sprawozdawczość z wykonanych zadań w tym zakresie winna być dokonywana wydzieleniami, a nie – jak dotychczas – ilością pozyskanego drewna.**

„W stosunku do najbardziej ekspansywnych gatunków drzew, krzewów i roślin zielnych wspomaganie preparatami chemicznymi.” Metoda drastyczna, należy doprecyzować gdzie ma być stosowana i przeciwko którym gatunkom.

8. „Prowadzenie inwentaryzacji, monitoringu stanu przyrody i badań naukowych” ?????

**9. Niezgodność z siedliskiem składu gatunkowego, struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów.** Określenie „Regulacja struktury gatunkowej, przestrzennej i wiekowej drzewostanów,” jest zdecydowanie zbyt ogólne. Wobec braku w dokumencie map (ani szczegółowych zestawień tabelarycznych, z wydzieleniami) roślinności rzeczywistej i potencjalnej, nie ma żadnej gwarancji, iż regulacja struktury gatunkowej fitocenoz leśnych będzie dokonywana prawidłowo. Wcześniej popełniane błędy w tym zakresie, polegające na

stosowaniu zdecydowanie niewłaściwych gatunków (modrzew i buk na siedliskach grądów) w pełni uzasadniają te obawy. W Planie Ochrony powinien być jasno określony kierunek przebudowy składu gatunkowego poszczególnych wydziałów. Zasadniczo powinien dążyć do odtworzenia lasów naturalnych, a w uzasadnionych przypadkach (np. świetlista dąbrowa, o której mowa w punkcie 5) powinien zawierać instrukcję wskazującą sposób zatrzymania sukcesji. Stwierdzenie „*dolesianie luk i przerzedzeń, produkcja sadzonek drzew i krzewów (we własnej szkółce) do odnowień i zalesień*,” niewiele mówi, nie określa np. procentowego udziału buka. Ponadto, o ile nam wiadomo, w szkółce WPN-u produkuje się także sadzonki gatunków obcych dla Parku (m.in. modrzewia), co zdecydowanie powinno być zaniechane.

### III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące

3. „*Ograniczenie ruchu turystycznego do pojemności obszarów i terenów udostępnionych do uprawiania turystyki, rekreacji i sportu.*” Projekt Planu Ochrony nie zapewnia rzeczywistego ograniczenia ruchu na terenie Parku, utrudnia natomiast turystykę kwalifikowaną i edukację ekologiczną.

Postulujemy:

- rozbudowę sieci tras pieszych i rowerowych, ich dostępność przez całą dobę,
- ograniczenie ruchu na drodze Puszczykowo – Jeziory – Komorniki, która faktycznie pełni funkcję obwodnicy Poznania, poprzez zakaz wjazdu autokarom, ciężarówkom i motocyklom oraz ograniczenie prędkości („muldy”)
- zakaz parkowania autokarów na parkingu publicznym w Jeziorach oraz przy budynku Dyrekcji Parku, (należy promować turystykę pieszą jako element edukacji ekologicznej, dowożenie wycieczek autokarami do centrum Parku ma wąpliwy walor edukacyjny)
- ograniczenie ruchu rekreacyjnego poprzez zakaz działalności handlowej i gastronomicznej na polach biwakowych i miejscach udostępnionych do biwakowania i jako kąpieliska

Załącznik nr 3

## **OBSZARY OBJĘTE OCHRONĄ ŚCISŁĄ, CZYNNĄ ORAZ KRAJOBRAZOWĄ**

### 2. Ochrona czynna (w tym ochrona o charakterze zachowawczym 463,6100 ha)

Ogólnikowość tego stwierdzenia rodzi niebezpieczeństwo popełniania błędów w przyszłości, podobnie, jak miało to miejsce w przeszłości. Należy doprecyzować cele zabiegów ochronnych w poszczególnych wydziałach oraz sposoby ich prowadzenia.

Załącznik nr 4

## **DZIAŁANIA OCHRONNE NA OBSZARACH OCHRONY ŚCISŁEJ, CZYNNEJ I KRAJOBRAZOWEJ Z PODANIEM RODZAJU, ZAKRESU I LOKALIZACJI TYCH DZIAŁAŃ**

### *1. Program działań ochronnych na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej*

#### *1.1. Program działań ochronnych w obszarach objętych ochroną ścisłą obejmuje:*

##### *5) prowadzenie badań naukowych (monitoring zachodzących procesów)*

Postulujemy pełną jawność badań i ich wyników, w tym także prowadzonych przez placówki naukowe, których nie obowiązuje udostępnianie informacji publicznej.

##### *6) hamowanie procesu przekształcania zespołu świetlistej dąbrowy w kierunku grądu środkowoeuropejskiego na obszarze ochrony ścisłej „Świetlista Dąbrowa” oddz. 113c, 114a*

Należy znieść sprzeczność pomiędzy tym zapisem, a wykazem siedlisk, w którym świetlista dąbrowa nie jest zamieszczona (załącznik nr 4.4). Należy

ponadto zamieścić wymóg ochrony grądów przed zbyt intensywnym wkraczaniem w nie buka.

*1.2. Program działań ochronnych w obszarach ochrony czynnej polega na monitorowaniu i ograniczaniu zagrożeń antropogenicznych, stwarzaniu warunków dla naturalnych procesów przyrodniczych oraz prowadzeniu zabiegów ochronnych.*

*Ponadto obejmuje:*

1) w ekosystemach leśnych:

- a) *przebudowę, zachowanie trwałości i różnorodności biologicznej w rozwoju zespołów leśnych, Naszym zdaniem zapis ten jest wewnętrznie sprzeczny – rozwój zespołów leśnych ma prowadzić do ich renaturalizacji, a zachowanie trwałości ma obejmować tylko fragmenty świetlistej dąbrowy; sposoby przebudowy wszelkich zespołów leśnych powinny być w planie ochrony szczegółowo rozpoznane i opisane.*
- b) *przywracanie naturalnego składu gatunkowego i struktury przestrzennej drzewostanu zgodnych z docelowym składem gatunkowym określonym na podstawie przyjętej klasyfikacji fitosocjologicznej zespołów roślinnych i ich relacji z typami siedliskowymi lasu zgodnie z wskazaniami zawartymi w planie ochrony Parku na lata 1998-2017 (załącznik nr 4.4), Spełnienie tego **słusznego** zapisu jest w świetle aktualnego projektu Planu Ochrony niemożliwe, ponieważ nie załączono do niego mapy naturalnej roślinności potencjalnej sporządzonej do planu na lata 1998 – 2017, załącznik 4.4 zawiera informacje ogólne, bez podania wydzieleni. Ponadto dwoista klasyfikacja lasów w jednej tabeli: według typologii leśnej i według kryteriów fitosocjologicznych jest niejasna, np. arbitralnie i błędnie przyjęto dopuszczalny udział buka w poszczególnych zespołach.*
- c) *usuwanie obcych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, które uniemożliwiają przywrócenie właściwego stanu ekosystemów, Należy doprecyzować: jakie gatunki będą zwalczane, jakimi metodami i w jakim czasie w poszczególnych wydzieleniach.*

2) w lądowych ekosystemach nieleśnych:

- a) *zachowanie trwałości naturalnych zespołów roślinnych Lądowe zespoły nieleśne w większości są antropogeniczne. Istnieje sprzeczność z poprzednimi zapisami: niektóre z nich mają być utrzymywane, np. przez wykaszanie, inne mają być pozostawione naturalnej sukcesji.*
- b) *ograniczanie sukcesji poprzez mechaniczne usuwanie niepożądanych drzew i krzewów z łąk i pastwisk, - Patrz wyżej*
- c) *poprawę i regulację stosunków wodnych,*
- d) *odtworzenie i zachowanie różnorodności biologicznej poprzez przywrócenie naturalnych zespołów roślinnych z uwzględnieniem potrzeb ochrony siedlisk roślin, zwierząt lub grzybów, tożsame z 1 b) – lądowe naturalne zespoły roślinne to w większości lasy.*
- e) *ochronę rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wspomaganie ochrony przez wykaszanie roślinności, Tożsame z 2) b*
- f) *eliminację gatunków obcego pochodzenia, Niejasne – wiele gatunków ruderalnych i srgetalnych jest obcego pochodzenia, a zakłada się ochronę zbiorowisk segetalnych.*
- g) *ochronę zachowawczą terenów podmokłych w formie użytków ekologicznych (zał. 4.1) Używanie określenia „użytek ekologiczny” uważamy za pozbawione sensu, co uzasadniamy na końcu pisma.*

3) w ekosystemach wodnych:

*ograniczenie odpływu wód poprzez budowę i konserwację urządzeń melioracyjnych, Wewnętrznie sprzeczne: urządzenia melioracji podstawowej z reguły służą odwadnianiu, a nie ograniczeniu odpływu wód i raczej należałoby zaniechać ich budowy i konserwacji. Zapis taki znajduje się w punkcie III. Działania ochronne w stosunku do ekosystemów wodnych*

*b)*

*b) odtwarzanie i utrzymywanie naturalnej retencji wodnej w razie potrzeby sztuczne ich odtwarzanie, Niejasne, tożsame z 3 b)*

*g) usuwanie gatunków obcych, Ograniczyć do zwalczania obcych zwierząt. Mechaniczne usuwanie takich gatunków jak moczarka czy tatarak jest nierealne, a metody chemiczne byłyby zbyt inwazyjne.*

*2.2.e) renaturyzacja krajobrazu poprzez zalesienia niektórych gruntów ornych. – należy zapisać wymóg zgodności składu gatunkowego z naturalną roślinnością.*

Dotyczy tabeli : *1. Rodzaj, zakres i lokalizacja działań ochronnych*

Zapisy takie, jak „sadzenie drzew i krzewów zgodnych z siedliskiem”, „pożądanych czy niepożądanych gatunków drzew i krzewów” są pozbawione treści. Do projektu Planu Ochrony nie załączono map roślinności rzeczywistej ani potencjalnej, a załącznik 4.4 nie zawiera wyszczególnienia wydzieleni. Wcześniejsze błędy w doborze składu gatunkowego nasadzeń rodzą obawę, iż w przyszłości może zaistnieć wadliwa interpretacja tak ogólnikowych zapisów. Należy określić, które gatunki są pożądane, zwłaszcza udział buka na siedliskach grądów oraz skład ochraniającej świetlistej dąbrowy.

Dotyczy : *X. Inwentaryzacja przyrodnicza*

*9. Inwentaryzacja płazów Należy uwzględnić kolizje szlaków wiosennych wędrówek płazów z drogami o dużym nasileniu ruchu i zapewnić im ochronę w tych miejscach.*

- - inwentaryzację w zakresie określonym w punkcie 1, 2, 5, 7 planuje się wykonać z wykorzystaniem własnej kadry WPN, w punkcie 6, 8 z wykorzystaniem pomocy instytucji i organizacji zewnętrznych, w punkcie 3, 4, 9, 10, 11 na zasadzie zlecenia instytucjom i organizacjom zewnętrznym; po zapewnieniu niezbędnych środków finansowych*

Należy zapewnić jawność prowadzonych inwentaryzacji i ich wyników, niezależnie od wykonawcy i źródeł finansowania.

- Monitoring przyrodniczy w zakresie dotyczącym siedlisk przyrodniczych Natura 2000 wykonywany będzie po zapewnieniu środków finansowych ze źródeł zewnętrznych i funduszy celowych*

Projekt planu ochrony WPN w obecnym kształcie nie zapewnia należytej ochrony niektórym siedliskom leśnym, wymienionym w załączniku do Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku. Chodzi tu przede wszystkim o grądy, wymieniane w standardowym formularzu danych dla obszaru specjalnej ochrony Ostoja Wielkopolska. Według posiadanych przez nas (niepełnych) map roślinności potencjalnej, zdecydowaną dominującą postacią grądu na terenie WPN jest *Galio carpinetum typicum*. Tolerowanie niezgodnych z siedliskiem nasadzeń gniazdowych na siedliskach tych lasów, brak precyzyjnych zaleceń dotyczących aktywnej ochrony grądów, brak aktualnych ekspertyz opisujących roślinność rzeczywistą i diagnozujących kierunki sukcesji w tych lasach, a także dopuszczalne udziały innych gatunków drzew, zwłaszcza buka, wskazują na niewystarczającą troskę o te fitocenozy, a tym samym tolerowanie pogarszania siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie.

Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej, chronić należy obszary Natura 2000 na równo istniejące, planowane i „shadow list”. Niewywiązywanie się z zaleceń Dyrektywy może przekreślić planowane dotacje z funduszy unijnych.

Dotyczy Załącznika nr 6 **WSKAZANIE MIEJSC, W KTÓRYCH MOŻE BYĆ PROWADZONA DZIAŁALNOŚĆ WYTWÓRCZA, HANDLOWA I ROLNICZA**

Sprzeciwiamy się wyrażeniu zgody na prowadzenie małej gastronomii na biwakach oraz dojazdu wycieczek autokarami do obiektów na terenie Parku.

**Dotyczy załącznika 4.1.**

Uważamy za niewłaściwe wielokrotne używanie w tekście pojęcia „użytki ekologiczne w rozumieniu ewidencji gruntów”, albowiem jest to bezcelowe i nielogiczne. Definicja użytków ekologicznych zawarta w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa : z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków. (Dz. U. z dnia 2 maja 2001 r.)

- cytuje definicję zawartą w Ustawie o ochronie Przyrody, nakładając dodatkowo wymóg istnienia odpowiedniego aktu prawa miejscowego.

Cytat z Rozporządzenia MRRiB: „Do użytków ekologicznych zalicza się prawnie chronione pozostałości ekosystemów, takich jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne "oczka wodne", kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce itp. Użytki ekologiczne określa się na podstawie rozporządzenia właściwego wojewody lub uchwały właściwej rady gminy, podjętych na podstawie przepisów o ochronie przyrody”

- do „lasów” zalicza np. śródpolne skupiska drzew i krzewów niezaliczone do lasów w rozumieniu Ustawy o lasach, a także grunty porośnięte roślinnością leśną, których pole powierzchni jest mniejsze od 0,1000 ha
- nieużytkami nazywa m.in. cenne przyrodniczo i podlegające ochronie tereny, takie jak: ) niezakwalifikowane do użytków ekologicznych: bagna (błota, topieliska, trzęsawiska, moczary, rojsty) , plaże nieurządzone.

Opieranie Planu Ochrony na zapisach Rozporządzenia o ewidencji gruntów doprowadzi do interpretacji absurdalnych, np. zabagnienia wymienione w załączniku 4.1. nie są, wbrew intencji twórców Planu terenami chronionymi, gdyż nie ma dla nich odpowiednich uchwał rad gmin ani rozporządzeń wojewody. Zgodnie z ust. 5 w/w Rozporządzenia są nieużytkami. Ponadto większe zadrzewienia śródpolne należałoby, konsekwentnie, zaliczyć do lasów.